

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1350/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.VIII.10.158/2023/3. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] A dr. Incze Tamás Álmos egyéni ügyvéd által képviselt indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Mfv.VIII.10.158/2023/3. sorszámú ítéletével szemben, s kérte a Kúria ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 19.M.70.493/2021/13. sorszámú kelt elsőfokú ítélete, illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1. Mf.31.149/2022/5. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó közalkalmazotti jogviszonyban állt a perbeli alperes munkáltatóval. Az alperes 2021. március 3-án a szervezeti egységeit, ennél fogva az indítványozót is szabadságolási terv elkészítésére utasította. Az indítványozó azt nyilatkozta, hogy a Covid-járvány miatt nem tudja megjelölni a rendelkezésére álló hét nap szabadság igénybe vételének időpontját. Ezután az alperes részletes tájékoztatást küldött a munkavállalóknak, amelyben kifejtette, hogy a szabadságolási terv elkészítése kötelező, aminek oka, hogy a munkáltató számára ilyen módon tervezhető a járvány által nehezített időszak. Az alperes arra is felhívta a figyelmet, hogy az utasítás megtagadása írásbeli figyelmeztetést von maga után. Az indítványozó ezt követően ismét úgy nyilatkozott, hogy szabadsága igénybe vételének időpontjáról nem tud nyilatkozni. Az alperes munkáltató ezért az indítványozót írásbeli figyelmeztetésben részesítette, amiben ismét felszólította az indítványozót, hogy kötelezettségének tegyen eleget. Az indítványozó ennek hatására a munkáltatói felhívásnak eleget tett.

Majd az indítványozó keresettel élt. Keresetében az írásbeli figyelmeztetés hatályon kívül helyezését kérte. Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

- [4] Az Alkotmánybíróság főtítkárának felhívása nyomán kiegészített alkotmányjogi panaszában az indítványozó a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 122. § (2) bekezdésére hivatkozással azt állította, hogy ez a munkavállaló számára „olyan jogot biztosít, amely alapján 7 nap esetében, amennyiben ezen igényét legalább 15 nappal korábban bejelenti kizárólag ő jogosult rendelkezni, s a Munkáltató pedig a fenti szabályok betartása esetén ezen hét nap szabadságot köteles kiadni.” Erre tekintettel kifejtette: „A bíróságok döntései ezért az Alaptörvény XVII. cikk (4) bek. (4) bekezdésébe ütköznek, mivel azáltal, hogy jóváhagyják a munkáltató írásbeli figyelmeztetését sértik a munkavállaló szabadsághoz fűződő jogát, hiszen a hivatkozott hét nap vonatkozásában korlátozzák munkavállaló azon jogát, hogy a törvényben biztosított időtartam figyelembevételével maga döntsön annak igénybevételéről.” Az indítványozó panaszában az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének sérelmére is hivatkozott. Előadta, hogy a „szabadsághoz való jog alapvető jog, amelynek gyakorlása érinti a magán- és családi életet, hiszen e körben valósul meg a szabadság eltöltése.” Alkotmányjogi panaszában hivatkozott továbbá az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmére is. Szerinte az eljáró bíróságok „megsértették a törvény előtti egyenlőség Alaptörvényben biztosított elvét, hiszen a munkáltató felperes részére olyan többlet jogokat biztosítottak, amelynek nincs törvényi alapja.” Állította, hogy a „törvény előtti egyenlőséget sértik a hivatkozott döntések, mikor is jogszerűnek találják a szankció alkalmazását, mert a munkáltató érdekei s munkavállaló törvényben biztosított jogai fölé emelték, s ezzel a munkavállalónak az Alaptörvényben biztosított fenti jogainak csorbítását szentesítették”. Álláspontja szerint „a munkáltató csak kérhet, de nem alkalmazhat szankciót, ha ennek a munkavállaló nem tesz eleget. A szankció, jelen esetben az írásbeli figyelmeztetés megsérti a törvény előtti egyenlőséget, hiszen a munkavállaló olyan jognyilatkozat kiadása miatt alkalmaz szankciót, amely jognyilatkozat kiadására álláspontom szerint nem kötelezheti pláne COVID helyzetben a munkáltató a munkavállalót.”
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26-27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett

személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.

- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2023. március 30-án vette kézhez, az alkotmányjogi panaszt 2023. május 29-én nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadta.
- [8] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése, valamint XV. cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panasz nem tartalmazott megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a Kúria ítélete, illetve a támadott bírói döntések miért okozzák az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében biztosított alapvető joga sérelmét, a támadott bírói döntések alaptörvényellenességét e vonatkozásban nem indokolta. Az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét a támadott bírói döntések kapcsán általánosságban azért állította, mert szerinte „a munkáltató felperes részére olyan többlet jogokat biztosítottak, amelynek nincs törvényi alapja”, illetve a munkáltató érdekeit „a munkavállaló törvényben biztosított jogai fölé emelték”. Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerint a törvény előtt mindenki egyenlő. A hátrányos megkülönböztetés tilalma az Alkotmánybíróság gyakorlatában nem jelenti minden megkülönböztetés tilalmát, a tilalom elsősorban az alapjogok terén tett megkülönböztetésre terjed ki. Személyek közötti, alkotmány sértő hátrányos megkülönböztetés akkor állapítható meg, ha valamely személyt vagy embercsoportot más, azonos helyzetben lévő személyekkel vagy csoporttal történt összehasonlításban kezelnek hátrányosabb módon {lásd legutóbb: 3087/2022. (III. 10.) AB határozat, Indokolás [80]}. Jelen alkotmányjogi panasz nem tartalmaz megfelelő indokolással ellátott kérelmet arra vonatkozóan, hogy a kifogásolt bírói döntések az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét konkrétan milyen módon okozzák, milyen más, vele hasonló

helyzetben lévő jogalanyokkal szemben eredményezik az indítványozó hátrányos megkülönböztetését.

- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [10] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kúriai ítéletet, illetve az első- és másodfokú ítéletet az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdésébe ütközőnek tartotta. Az Alaptörvény e rendelkezése alapján: „Minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.” Az indítványozó állítása szerint e rendelkezést sértik a támadott bírói döntések azáltal, hogy „jóváhagyják a munkáltató írásbeli figyelmeztetését” a szabadságotól való elzárásának elkészítésének negligálása miatt. Az indítványozó úgy vélte, hogy ezzel korlátozták „a munkavállaló azon jogát, hogy „a törvényben biztosított időtartam figyelembevételével maga döntsön annak igénybevételéről”.
- [11] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [12] Az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti az irányadó eljárási jogszabályok értelmezését, alkalmazását. Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a kúriai, illetve az első- és másodfokú bírói döntés felülbírálatára irányult tekintetben, hogy a szabadságotól való elzárásának elkészítésének negligálása járhat-e jogkövetkezéssel. Az

Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „[ö]nmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XVII. cikk (4) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljárt bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó törvényességi kérdést vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a munkajogi jogviszonnyal kapcsolatos jogvita tárgyában hozott támadott bírói döntéssel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [13] Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. július 9.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró